

MUHALEFET ŞERHİ

Terör ve Şiddet Olayları Kapsamında Yaşam Hakkı İhlallerinin İncelenme-sine Yönelik Kurulan Alt Komisyon Taslak Raporu hazırlanışı itibariyle baştan aksaklıklarla başlamıştır. Birincisi rapor, Alt Komisyon Üyelerinin görüşü alınmadan basına sızdırılmış, her bir üyenin içeriği ile ilgili değerlendirmeleri ve değişiklik istekleri ortaya konulmadan basın tarafından kamuoyuyla paylaşılmıştır. Bu sebeple “Taslak” ibaresi bulunan bu metin, doğrudan Alt Komisyon Başkanının görüşlerini taşımasına rağmen, sanki Alt Komisyondaki üyelerin birlikte mutabakat sağladıkları veya müşterek karar verdikleri bir metin gibi kamuoyuna sunulmuştur.

Alt Komisyonun 31 Ocak 2013 Perşembe günü yapmış olduğu toplantıda, usul tartışması açılarak bu durum kayıt altına alınmıştır. Bu sebeple Alt Komisyonun 6 Şubat 2013 tarihinde içerik ile ilgili değerlendirmelerde bulunmak üzere toplanmasına karar verilmiştir.

Taslak Rapor Giriş, Ekler ve Belgeler ile Kaynakça dahil XI bölümden oluşmuştur. İnsan Hakları ve Terör Konusunda Kavramsal ve Hukuksal Çerçeve başlığı altındaki I. Bölümde (s.19-37) İnsan Hakları ve Yaşam Hakkı ; Yaşam Hakkı ile İlgili Ülkemizdeki Mevzuat ; Saldırganlık, Şiddet, Terör, Anarşi ve Terörizm Kavramları ; Dinlenen Kişilerin Terör, Terörizm ve Terörist Tanımına İlişkin Görüş ve Değerlendirmeleri başlıkları altında bazı tanımlara yer verilmiştir. Bu bölümde, 12.10.2004 tarihli ve 25611 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Birinci Kısım Birinci Bölümünde yer alan “İnsanlığa Karşı Suçlar başlığı altında 76. maddede *“Bir planın icrası suretiyle, milli, etnik, ırki veya dini bir grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi maksadıyla, bu grupların üyelerine karşı kasten öldürme”*nin soykırım suçunu oluşturacağı, 77. maddede ise *“siyasal, felsefi, ırki veya dini saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak kasten adam öldürülmesinin insanlığa karşı suç oluşturacağı ve her iki suç için de zaman aşımının işlemeyeceği”* maddesine yer verilmiştir. Aslında bu tanıma göre PKK terör örgütünün faaliyetleri ve şu ana kadarki icraatları bu yasa maddesi kapsamında değerlendirildiğinde 76. madde çerçevesinde değerlendirilebileceği gibi, 77. madde doğrultusunda doğrudan, insanlığa karşı suç kapsamına girdiği hiçbir şüpheye mahal kalmayacak şekilde ortadadır. Bu sebeple PKK terör örgütünün LAHEY Adalet Divanı’nda yargılanması gerekmektedir. Buna karşılık Türk Ceza Kanununun İkinci Bölümünün 81. maddesinde ise bir insanı kasten öldürmenin müebbet hapis ile cezalandırılacağı, 82. maddede de *“nitelikli haller”* başlığıyla kasten adam öldürmenin tasarlayarak, bombalama suretiyle, kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle, bir suçu gizlemek, delillerini ortadan kaldırmak veya işlenmesini kolaylaştırmak, ya da yakalanmamak amacıyla işlenmesi hallerinde nitelikli hale geleceği ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilmektedir. Keza Türk Ceza Kanununun “Kamu Barışına Karşı Suçlar” Bölümünün 214. maddesinde ise, *“halkın bir kısmını diğer bir kısmına karşı silah-landırarak, birbirini öldürmeye tahrik eden kişinin, onbeş yıldan yirmidört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilerek, tahrik konusu suçların işlenmesi halinde, tahrik eden kişinin, bu suçlara azmettiren sıfatıyla cezalandırılacağına”* da vurgu yapılmaktadır. Yine Türk Ceza Kanununun “Meşru Savunma ve Zorunluluk Hali” başlıklı 25. maddesinde :

(1) Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

(2) Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

şeklindeki düzenlemeyle terör nedeniyle kalınabilecek meşru savunma ve zorunluluk hallerinde ceza muafiyeti düzenlenmiştir.

Yukarıda sözü edilen maddeler Taslak Raporda yer almıştır. Dolayısıyla Alt Komisyonun konusu olan “**Terör ve Şiddet Olayları Kapsamında Yaşam Hakkı İhlallerinin İncelenmesi**” bu çerçevede ele alınmak durumundadır. Nitekim bu anlayışla raporda şiddet ve terör konusunda şu ifadelere yer verilmiştir (s. 30-33) :

Şiddet eylemi: Terörizmin maddi unsurunu oluşturan şiddet eylemi, kişilere ya da mallara yönelik olabilir. Ancak, mallara yönelik eylemlerin dolaylı olarak kişiler üzerinde de tehlike doğurması aranmaktadır. Terör eylemleri; adam öldürme, yaralama, işkence gibi vücut tamlığına yönelik fiillerinin yanı sıra deniz ve hava araçlarının kaçırılması, adam kaçırmak, rehin alma gibi fiilleri de içerebilir ve öncelikli hedefleri devlet adamları, diplomatlar, kamu görevlileridir.

Eylem: Kişi ya da grup(lar) tarafından önceden itina ile tasarlanmış ve bir amaca yönelik olarak, bir plan çerçevesinde, eşgüdümlü biçimde gerçekleştirilmiş olmalıdır. Terörist eylem, "doğaçlama" olarak gerçekleştirilemez.

Bu iki kavramın altında şunlar bulunmaktadır :

Terör (tedhiş, dehşet) yaratma amacı, terörizmin özgün yönünü oluşturmaktadır. Terörizmin mağdurları, birey olarak hedef alınmamış, ya tesadüfi olarak ya da sembol olarak seçilmişlerdir. Aslında araç olarak kullanılan mağdur, savunmasızdır ve böyle bir eylemi beklememektedir. Amaç, mağduru ortadan kaldırmak değil, mağduru ait olduğu grup içinde dehşet doğurmaktır. Korku ve dehşet, yasal yollarla ulaşılama-yacak hedefe varmak için anahtar unsuru oluşturmaktadır. Terörist stratejiye göre, kamuoyu öyle bir ümitsizlik ve kötümserliğe kapılmalıdır ki, gerilimi düşürecek herhangi bir çözüme rıza gösterecek hale gelmelidir. Böylece korku, hem toplumda yaratılmak istenen amaç, hem de siyasi saike götüren yöntem vazifesini görmektedir. İletişim araçlarının büyük gelişim gösterdiği günümüzde, teröristin dehşet mesajının dünya kamuoyuna yayılması kolaylaşmış ve hızlanmıştır. Aynı iletişim kolaylıkları, kimi terörist gruplarca, şiddet eylemlerini birer kahramanlık gösterisi gibi sunmak ve dünya kamuoyunda sempati oluşturmak amacıyla da kullanılabilirler.

Amacın altında yatan asıl saik, bir hükümetten ya da genel kamuoyundan taviz koparmak, çeşitli makam ve mercileri belli bir biçimde davranmaya, en azından kendi görüşlerini kabul ettirmeye zorlamaktır. Hedef, aşırı korku yoluyla siyasi ve benzeri amaçlara ulaşmak olarak özetlenebilir. Bu açıdan terörizm, aynı teknikleri kullanan adi suç örgütlerinin (örneğin mafyanın) yaygın şiddet eylemlerinden ayrılır. Siyasi, askeri, dini ya da ideolojik

amaçlarla bir milleti ya da grubu etki altında bırakmayı hedefleme saiki, eylemin suç oluşturması için zorunlu değildir, ancak böyle bir saik, şiddet eylemine terör niteliği kazandırır.

Dolayısıyla terörün tanımında “genel ve ortak unsurlar” olarak;

- Kişi ya da kişilere cebir ve şiddet kullanılması veya cebir ve şiddetin kullanılacağına ilişkin güncel tehdidin bulunması
- Siyasi bir maksada dayanma
- İnsanlara zarar verme
- Eylemlerde, süreklilik ve sistematik (planlı) hareket etme
- Toplum korkutma, yıldırma

olarak tarif edilmektedir. “Terörizm” ise terörden farklı olarak, “*siyasal amaçlar için örgütlü, sistemli ve sürekli terör kullanmayı yöntem olarak benimseyen bir strateji anlayışı*” olarak ifade edilmektedir.

Türkiye’nin de imzaladığı Birleşmiş Milletlerin 12 adet sözleşmesi ve protokolü ile Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararlarında da açık, net ve belli bir terör tanımı olmamakla beraber teröre ilişkin bir tanım Avrupa Konseyi Terörizm Uzmanlar Komitesinin (CODEXTER) hazırlamış olduğu “*Terör Suçlarıyla Mücadele*” sözleşmesinin önsöz (Preamble) kısmında yer almaktadır. Burada terör suçlarının amaçları tanımlanmıştır. Buna göre terör suçlarının amacı; “*Özünde var olan haksız gerekçelerle bir toplumu korkutma veya bir hükümeti veya uluslararası bir kuruluşu herhangi bir şeyi yapmaya veya yapmamaya zorlamak veya bir ülkenin veya uluslararası bir kuruluşun anayasal, sosyal, siyasi ve ekonomik alanlardaki temel yapısını ciddi olarak sarsmak veya tahrip etmek*” olarak tanımlanmıştır.

Terörün tanımı gereği teröristler tarafından devlete karşı bir tavır yöneltildiği görülmektedir. Bu durumun terör suçu işleyerek cezaevine girmiş bulunan teröristlerin tutum ve davranışlarına da yansıdığı tespit edilebilmektedir. Bu durum, teröristlerin devlete ve kurumlarına karşı olumsuz tavırlarının cezaevlerine girseler bile devam ettiğinin bir göstergesidir.

Taslak Rapor’da yer alan yukarıda tanımı yapılan terör ve teröristlerin hedefinde ise doğrudan devlet ve milletin yer aldığı aşikardır. Nitekim Terörle Mücadele Kanununda yer alan “terör” tanımında şu unsurların bulunduğu görülmektedir;

- Cebir ve şiddet kullanılması,
- Baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden birinin söz konusu olması,
- “Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak” amaçlarından birinin, birden fazlasının veya tamamının amaçlanması,
- Bir örgüte mensup olunması,
- Bu çerçevede bir kişi veya kişiler tarafından eylem gerçekleştirilmesi,

- Gerçekleştirilen eylemin suç teşkil eden bir eylem olması.

PKK terör örgütünün yukarıda sayılan bütün şartları taşıdığından kim-senin şüphesi bulunmamaktadır. Türkiye’de meydana gelen terör olaylarında terör örgütünün bir ötekileştirme ve ona göre şiddet uygulama içinde olduğu görü-lüyor. Bu, insanî değerleri hiçe sayan ve yok eden bir kanser niteliği taşımaktadır. Kendini ötekileştirenler, öteki gördüklerine bunları yaşatmaktadırlar. Bu çerçevede yukarıda söz konusu edilen 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Birinci Kısım Birinci Bölümünde yer alan “İnsanlığa Karşı Suçlar başlığı altında 76. ve 77. madde kapsamına girdiği aşıkardır. Zira bugüne kadar terörden kaynaklanan insan kayıplarına bakıldığında, toplam 5.557 sivilin “toplu katliam” a uğradığı istatistiklerde yer almaktadır (s.65). Nitekim, bölgede yaptığımız temaslarda, bölge insanları toplu katliam yapıldığını ifade etmişlerdir. Mesela, Alt Komis-yonun 21.12.2011 tarihinde dinlediği Haşim ÇELİK şu ifadede bulunmuştur (s.181) :

“Hakkâri Yüksekova İkiyaka köyüm, sıfır noktasındayım. İşte 89’da bizim köyü bastı, bizim aileden bir gecede 28 kişi bizden katlettiler, öldürdüler. Tekrar 97’de 6 kişi daha, yani onlar korucudur, öldürdüler. Yani 28 kişi, hepsi çocuğu, bayandı, nenem vardı 70 yaşında, öldürdüler...

Evimiz yakıldı, 4 tane ev yakıldı... Koyunları götürdüler, 8 tane çobanı götürdüler, çobanları da tam Irak sınırında öldürdüler, götürdüler”.

“Ahmet Türk geldi, Aysel Tuğluk. Geçen sene annemin yanına geldi diyor ki, ben kimseden affetmem... Annem yetmiş yaşında öldürüldü, teyzem yetmiş yaşında öldürüldü, benim yeğenim hepsi öldürüldü. Altı aylık yeğenime beşikte silah koymuştu ağzında... Ben nasıl sizi affediyorum?

2012 yılına kadar terörden kaynaklı kayıplarda 7.918 güvenlik görevlisi, 22.101 terörist ve içerisinde, terör ve terörle mücadelede hiçbir yanı bulun-mayan içlerinde çocuk, kadın ve yaşlıların da bulunduğu 5.557 sivilin hayatlarını kaybetmiş olmaları, yukarıdaki maddelerde tanımını bulmaktadır. Bu arada örgüt içi infazlar, terör örgütünün sözde mahkemelerinde yargıladığı halktan kimselerle kendi militanları ayrı bir kategori teşkil etmektedir. Bunun bir sonucu olarak şehid aylığı alan asker, polis ve köy korucularının toplamı 20.060 olarak tesbit edilmektedir. Gazi, dul ve yetim aylığı alanlar ise 27.951 kişiye ulaşmıştır. Bunların eş, kardeş veya yakın akrabalarından bir işte istihdam edilenlerin toplamı ise 11.526 olarak tesbit edilmiştir. Keza terör ve terörle mücadeleden doğan zararların karşılanması amacıyla 5233 sayılı kanun çerçevesinde başvuru sayısı 359.249 olup, bunlardan 166.754 kişiye zararlarının ödenmesi kararı verilmiştir. Bunlar için verilen toplam ödenek ise 2.659.967.285 TL.dir. Terör sebebiyle köylerinden göç etmek zorunda kalan vatandaş sayısı da 386.360 olup bunların daha sonra 187.861’i köylerine geri dönmüştür.

Terörle mücadelede, bir takım kimseler, hukuk kuralları dışına çıkarak teröristle terörist olmayanı birbirinden ayırt etmeden gerçekleştirdikleri bazı eylemleri dolayısıyla suç işlemişlerdir. Ancak eline silah alıp sivil insanları toplu olarak öldürenlere karşı da devletin meşru müdafaa hakkını kullanması ve masum halkını koruması kanunların verdiği bir sorumluluktur. Yukarıda da belirtildiği üzere Türk Ceza Kanununun “Meşru Savunma ve Zorunluluk Hali” başlıklı 25. maddesinde kendini bulan ;

“ (1) Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

(2) Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.”

hükümleri çerçevesinde terörle mücadele eden güvenlik güçleri ile teröristleri aynı statüde değerlendirmek ve hatta adi suçlu şeklinde nitelendirmek mümkün değildir. Zira gayr-ı meşru olarak eline silah alıp çocuk, yaşlı, kadın, erkek, öğrenci, öğretmen ayırımı yapmadan katleden bir örgütün her kanunsuz harekette bulunanlar için genel bir tanım olan sadece “suçlu” tabiri ile vasıflandırılmaları ise, işi basite indirgemektir. PKK terör örgütü ve ona siyaseten destek veren kimselerin örgüt militanlarını gerilla olarak isimlendirmeleri, terör örgütünün niyetini de açıkca ortaya koymaktadır. Bu sebeple, ülke topraklarının bir kısmını koparmak veya ülkeyi yöneten hükümete federasyon şeklinde bir yönetimi silah zoruyla kabul ettirmek, Anayasa hükümlerine aykırı bir yönetim kurulmasını sağlamak ve bunun için mücadele ettiğini deklare etmiş bir örgütün, mafyavari bir “suçlu” gibi nitelendirilmesi gerçek değerlendirme olmayacaktır. Terör örgütünün “düşman” olarak görülmeyip “suçlu” şeklinde görülmesinin PKK ile güvenlik güçlerinin mücadelesini farklı bir boyuta sürükleyeceği de gözden uzak tutulmamalıdır. Ayrıca 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Birinci Kısım Birinci Bölümünde yer alan İnsanlığa Karşı Suçlar başlığı altında 76. ve 77. maddelerine de aykırıdır. Zira terör örgütünün bugüne kadarki faaliyetleri hedefini ve işlediği cürmün niteliğini “suçlu” tanımıyla basite indirgemek terörü meşru görmekle eşdeğerdir. Kaldı ki terör örgütünü oluşturan militanların ve hatta yöneticilerin önemli bir miktarı Türkiye Cumhuriyeti uyruklu değildir. **Yani bir suç işlenmişse, hem cürmü işleyen sadece o ülkenin yurttaşı olması ve hem de işlenen cürmün toplu katliamları içermemesi ve süreklilik arz etmemesi gerekir.** Bu sebeple insanlığa karşı işlenen suç niteliğinde olan terörü, adi bir “suç” gibi göstermek doğru olmayacaktır. Taslak raporun 315. sahifesinde, “*Terörle mücadelede şiddeti yöntem olarak seçmiş bulunanları “düşman” değil “suçlu” olarak görmek, bunlarla hukuk devleti çerçevesinde ve hukuk içinde mücadele etmek, “imha edici-yok edici” yaklaşımdan ziyade “hayatta tutan”, suçun rehabilitasyonu ile kazanmaya çalışan bir anlayışı hâkim kılmak esas olmalıdır. Terörün ve terör örgütlerinin hem ölere hem de öldürerek kazanmaya çalıştığı unutulmamalıdır*” denirken, bir devletin tabii olarak hukuk çerçevesinde terörle mücadelesi gerektiği doğrudur. Ancak terörün hedef gözetmeksizin toplu yaşam alanlarında canlı bomba veya uzaktan ateşlenebilen bomba patlatması sonucu yaş ve cinsiyet ayırt etmeksizin masum insanları katletmelerini de normal karşılamak doğru değildir. Bu sebeple terör örgütünün işlediği suçu “terör suçu” olarak adlandırmak yerinde olacaktır.

Terörden etkilenen her kesimi kucaklayarak bu suretle onları çözüme katkı verecek şekilde değerlendirilmesi yaklaşımının esas alınması bu noktada önem taşımaktadır.” denirken, aynı raporun 31. sahifesinde : “*Terörün tanımı gereği teröristler tarafından devlete karşı bir tavır yöneltildiği görülmektedir. Bu durumun terör suçu işleyerek cezaevine girmiş bulunan teröristlerin tutum ve davranışlarına da yansıdığı tespit edilebilmektedir. Bu durum, teröristlerin devlete ve kurumlarına karşı olumsuz tavırlarının cezaevlerine girseler bile devam ettiğinin bir göstergesidir.*

Alt Komisyonun dinlediği Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Psikolog Nermin SERİN özellikle PKK ve KCK tutuklularının cezaevlerinde Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme kurslarına, “katılımcılara devletin bir kurumu tarafından ücret ödeniyor” diye katılmadıklarını gelir getiren döner sermayede satılabilecek ürün yapılan kurslara da iştirak etme-diklerini belirtmiştir.” Dolayısıyla buradaki cümleyle değerlendirme bölümündeki cümle birbiriyle tezata düşmektedir. Nitekim terörün tanımı 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1. maddesinde yer almaktadır :

“Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.” Yukarıda sayılan eylemleri silah zoruyla kabul ettirmek sadece “suçlu” terimiyle hangi ölçüde bağdaştırılabilir?

Raporun diğer bir eleştirilecek tarafı da, Alt komisyonun kuruluşundaki hedeflerin dışına çıkmış olmasıdır. Komisyon, “Terör ve Şiddet Olayları Kapsamında Yaşam Hakkı İhlallerinin İncelenmesine Yönelik” konuları araştırmak üzere kurulmuştur. Halbuki taslak rapora bakıldığında, konunun dışına çıkılarak **terörün önlenmesi ile ilgili teklif ve alınması gerekli tedbirlere ağırlık verdiği gözlenmektedir.** Buna bağlı olarak da son zamanlarda hükümetin yürütmekte olduğu terörist başıyla ve PKK mensuplarıyla görüşmelere odaklanan bir üslup içermekte ve bu politikanın terör sorununu çözeceği yönlendir-mesini yapmaktadır. Hükümet programını komisyona tasdik ettirmek, hem siyasi etiğe, hem de henüz sonuçlanmamış ve sonucunda nelerle muhatap olunacağı müphem olan bir konunun resmi hüviyete sokulması gibi bir sakıncayı doğurmaktadır.

Diğer bir konu Anayasa değişikliği meselesidir. Herşeyden önce Anayasa değişikliğinden ne kastedilmektedir (s.315). Bilindiği üzere 1982 Anayasasının 110 maddesi değiştirilmiştir. Değiştirilmeyen maddeleri ilk dört madde ile vatandaşlık tanımıdır. Hedef bunların değiştirilmesi ise, bugüne kadar terör örgütü ile mücadele hangi sebeple yürütülmüştür? Zira ilk dört maddenin ilkinde, Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir. İkinci maddede Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir. Üçüncü madde ise, Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir. Bayrağı şekli kanunda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır. Millî marşı “İstiklâl Marşı”dır. Başkenti Ankara’dır. Bunlardan hangi ifadelerin çıkarılması istenmektedir? Yani PKK terör örgütünün isteği doğrultusunda bir anayasa değişikliği mi söz konusu edilmektedir?

Taslak raporun 318. sahifesinde ifade edilen kimliklerle ilgili yasakçı tutumdan ne kastedilmektedir? Bunun söz konusu edilen Anayasa değişikliğiyle ilgisi var mıdır? Türkiye’de herkesin kendi kimliğini bugün ifade edebildiği bir ortam yok mudur? Yoksa her kimliğin Anayasaya girmesi mi istenmektedir? Hak ve özgürlükler, bütün ülkede yaşayan herkes için geçerli olmak zorunda değil midir? Sadece belli bir kesime taslağın 12. maddesinde belirtildiği üzere hak ve özgürlük mü verilecektir? Bu takdirde ülkede yaşayan bütün insanlar

arasında bir ayırım söz konusu olmayacak mıdır? Burada eline silah alıp dağa çıkmış, sivil-resmi ayırt etmeksizin, çocuk-kadın, yaşlı genç gözetmeksizin insanları öldürmüş teröristlerle ilgili iyileştirmelerden ve çözümlerden bahsedilmektedir. Bunlarla devletin kanunları gereğince mücadele eden ve hayatını kaybeden insanlar mı suçludur? Unutulmamalıdır ki, terörle mücadelede hayatını kaybeden güvenlik güçleri, kendini bilmez bir kısım kimselerin ellerine silah alıp dağa çıkmış, yani terör örgütü kurmuş kişilerle devlet adına mücadele etmiştir. Bunlar dağa çıkmamış olsalardı, silahlı çatışma olmayacak ve sivil-resmi kimse hayatını kaybetmeyecekti. Dolayısıyla terör örgütü, ülke kaynaklarının heba edilmesinin müsebbibi ve işlediği terör suçuyla 35 bin insanın katlinden sorumlu olan bir cinayet örgütüdür. Bunu planlı şekilde yapmıştır ve bu nedenle de insanlık suçu işlemiştir. **Şurası hiçbir zaman unutulmamalıdır ki, terörün aldığı canlara ve verdiği tahribata karşılık, mağdur ailelere verilen maddi destek ile devletin görevini tam olarak yerine getirdiğini söylememiz mümkün değil-dir. Şehid ailelerinin veya malullerin içinde buldukları travma, sadece maddi destekle veya ona bir iş sağlamakla maalesef ortadan kaldırılacak basit bir olay değildir. Şehid eşleri, çocukları, ana ve babalarının görüş-melerimiz sırasında nasıl bir halet-i ruhiye içinde bulduklarını bütün komisyon üyeleri gördüler ve yaşadılar. Dolayısıyla komisyonun, asıl terörden kaynaklanan yaşam hakkının ihlallerini ve mağdurlarının problemlerinin çözümünü içeren bir rapor hazırlaması gerekirdi. Yani komisyonun kuruluşuna temel olan, terör mağdurları ve bunlara bağlı aksaklıkların, toplum üzerinde bıraktığı derin izlerin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunu ele alması gerekirdi. Halbuki raporda tam aksi, terörün odağında yer alan ve yukarıda tanımlanan terör unsurlarının insan hakları temelinde adeta masumiyetlerinin ortaya konulması yoluna gidildiği görülmektedir. Unutulmamalıdır ki hiçbir sebep, masum insanların öldürülmesini meşru kılamaz.**

Alt komisyon raporuna bu konulara farklı yaklaşımı sebebiyle muhalefet ettiğimi bilgilerinize arz ederim.

Yusuf HALAÇOĞLU
Kayseri Milletvekili